

DAŇOVÝ SYSTÉM FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY S AKCENTEM NA PŘÍMÉ DANĚ

Jan Chocholáč, Petr Průša

Úvod

Francouzská republika, hovorově nazývána jako Francie je demokratickým státem, kde vládne prezident s dvoukomorovým parlamentem. Francie se skládá z 18 regionů, jež jsou dále děleny na 101 departementů. Součástí Francie jsou rozsáhlé zámořské územně-správní celky v několika státech po světě a zámořské departmenty v Evropě. Francie patří mezi šest zakládajících států Evropské unie. Daňový systém Francie se skládá z přímých a nepřímých daní obdobně jako daňový systém České republiky. Tento článek pojednává o vybraných přímých daních daňového systému Francie.

1. Přímé daně

Od 1. ledna 2005 francouzský daňový systém proběhl určitou modifikací přijetím nového finančního práva. Daňový systém je postaven na přímých daních, které jsou doplněny složitým oboustranně placeným sociálním pojištěním, daní z přidané hodnoty a akcií. Daňový systém je běžně aplikovaný i v rozsáhlých zámořských územně-správních celcích Francie a v několika státech po světě: Guadeloupe, Francouzská Guayana, Martinique a Réunion pouze s místním přizpůsobením konkrétním sociálním a ekonomickým situacím ve zmíněných departementech. (Široký, 2006)

Francie má svůj daňový systém velmi komplikovaný a nepřehledný, a to díky velkému množství různých daní i problematice jejich výpočtu, a také pro složité výjimky z nejrůznějších daní. (Vybíhal, 2010)

Podle francouzské obecné teorie do první skupiny patří zdanění fyzických osob – daň z příjmu, sociální daně – obecný příspěvek na sociální pojištění, příspěvek na krytí deficitu sociálního pojištění, sociální dávka a daň z majetku, někdy také daň z „luxusu“. Stejně tak jsou zdaněny příjmy právnických osob – podnikatelé v oblasti průmyslové a obchodní, podnikatelé s neobchodní činností, podnikatelé v oblasti zemědělské a kapitálové obchodní společnosti.

Mezi přímé daně dále patří zdanění majetku tj. daň z převodu nemovitosti, poplatek ze zápisu do rejstříku, poplatek za provoz motorového vozidla a dědická daň.

Místní daně jsou další z přímých daní, patří mezi ně – daň obchodní, učňovská daň, daň na odborný výcvik a výstavbová daň. Pro vlastníky objektů (fyzické i právnické osoby) daň z nemovitostí a daň z bydlení, která je počítána pro uživatele nekomerčních prostor (vlastníci nebo nájemci). (Vybíhal, 2010)

1.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob platí tzv. „fiskální domácnost“ nebo je také daň uložena na domácnost, to je skupina, která je výdělečně činná a ostatní osoby (dětí do 18 let, důchodci, nezaměstnaní, postižené osoby atd.) žijící v jedné domácnosti. To znamená, že manželé se nezdaňují samostatně, ale společně s ostatními osobami, které do jedné domácnosti přinášejí určité příjmy. (Široký, 2006) V každoročním vyplňování daňového přiznání, se sečtou veškeré příjmy (ze závislé činnosti netto – bez placení na sociální pojištění, které z platu sráží zaměstnavatel, z finančních aktiv, z nemovitostí atd.) za všechny členy fiskální domácnosti. (Vybíhal, 2010)

Osoby, které musejí platit daň, se považují za rezidenty Francie žijící s trvalým bydlištěm ve Francii. Dále to jsou francouzští státní příslušníci žijící v Monaku, ti jsou též považováni za rezidenty Francie, pokud jsou občany Monaka déle než 5 let od 13. října 1962. (Široký, 2006)

1.1.1 Odpočitatelné položky

Pro Francii je zavedena celá řada odpočitatelných položek, které jsou podobně zavedeny i v jiných členských státech Evropské unie. Jedním z francouzských příspěvků je např. tzv. „prémie za zaměstnání“, jedná se o prémii pro domácnost, která má nízký finanční příjem a splňuje několik podmínek, pro příklad je uvedena jedna z nich – alespoň jeden z členů fiskální domácnosti je zaměstnaný a tím i výdělečně činný. Státní premie se automaticky odečítají z daně, kterou domácnost dluží. V případě pokud její výše tuto částku převyšuje, dostane poplatník přeplatek šekem. Každý rok se rozpětí jednotlivých příjmových položek upravuje podle inflace. (Vybíhal, 2010)

1.1.2 Zdanitelný příjem

Příjem, který musejí fyzické osoby odvádět, se nazývá zdanitelný příjem. Tento příjem tvoří souhrn různých jednotlivých příjmů, které se vymezují jako zaměstnanecký příjem (započítává se i z předchozího zaměstnání), příjem z podnikání, příjem ze zemědělství, příjem z nemovitého majetku, profesní příjem (tj. příjem z nekonečných aktivit jako je např. příjem právníků, lékařů a aj., které nespádají pod jiné příjmové kategorie), manažerské příjmy

rodinných společností nebo komanditních společností, kapitálový příjem a investiční příjem (z movitého majetku). (Vybíhal, 2010)

1.1.3 Osvobozený příjem

Osvobozený příjem tvoří zejména odstupné (do určitých peněžních limitů), důchody vyplývající z životního pojištění v závislosti na věku příjemce a některé typy kapitálových příjmů. Zaměstnanecký příjem zahrnuje platy a odměny, přídavky a nepeněžní příjem v souvislosti se zaměstnáním. Příjem zdanitelný ze zaměstnání se vypočítá tak, že se odečtou příspěvky na sociální zabezpečení od hrubé výše příjmů. (Vybíhal, 2010)

1.1.4 Odpočet z daňového základu

Odpočet z daňového základu umožňuje každému poplatníkovi si odečíst uhrazené alimenty a výživné. Podle Širokého (2006) si poplatníci mohou také snížit daňový základ za vyživovanou osobu o částku ve výši 4 410 EUR a za manželský pár 8 820 EUR. Dále poplatníci, kteří jsou invalidní nebo mají svůj věk přes 65 let a jejich čistý zdanitelný příjem nepřesahuje 10 310 EUR, si mohou odpočítat částku ve výši 1 674 EUR. Pokud se celková částka čistého příjmu poplatníka pohybuje v rozmezí mezi 10 310 EUR a 16 650 EUR, je možné si odečíst odpočet ve výši 837 EUR a násobí se dvěma, pokud druhý z manželů splňuje tuto výši příjmů. Osoby, kterými jsou poplatníci přispívající na individuální penzijní spoření, si mohou odečíst od základu daně zaplacené pojistné. Limitovaný odpočet je 10 % zdanitelného příjmu nebo částkou 23 770 EUR, pokud je vyšší. Bonus ze zaměstnání, úpis akcií a dary patří mezi nejdůležitější slevy na dani. Pokud se poplatník rozhodne poskytnout dar neziskové organizaci, může si uplatnit slevu na dani v hodnotě 60 % hodnoty daru, který ovšem nesmí přesáhnout hodnotu 20 % zdanitelného příjmu. (Široký, 2006)

1.1.5 Správa daně

Pro správu daně je zpravidla kalendářní rok zdaňovacího období 12 měsíců. Fyzické osoby platící daně jsou povinny podat daňová přiznání před 1. březnem příštího zdaňovacího období. Příjem z podnikání musí být uznán nejpozději do 31. března. (Široký, 2006)

1.2 Daň z příjmu právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je nejdůležitější přímou daní ve vztahu ke společnostem. Ve Francii se obchodní společnosti dělí do dvou skupin – osobní společnosti a kapitálové společnosti. Osobní společnosti jsou podobné „partnershipu“ (tento výraz se dá nejvíce přirovnat k veřejné obchodní společnosti v České republice – je více druhů, jsou zcela daňově transparentní, polo-transparentní, některé jsou subjektem daní z příjmů právnických osob,

některé ne, některé si toto mohou zvolit). Za celkovou výši závazků společníci společnosti odpovídají společně a nerozdílně. (Vybíhal, 2010)

1.2.1 Osoby podléhající dani

Dani z příjmu právnických osob ve Francii podléhají nerezidenti, stejně tak jako rezidenti. Na nerezidenta se tato daň vztahuje pouze za předpokladu, že ve Francii podniká. Jinak jsou plátcí srážkové daně, která se vztahuje na „pasivní příjmy“, to znamená, na příjmy zejména z kapitálových zisků a držby majetku. Dále mezi právnické osoby podléhající dani jsou korporace (SA), zjednodušené akciové společnosti (SAS), společnosti s ručením omezeným (SARL) a sdružení omezená podíly. Oproti tomu veřejné obchodní společnosti, nadace a komanditní společnosti si mohou zvolit zdanění ze dvou způsobů, a to daň ze zisku firem nebo daň z osobního důchodu. Na rozdíl od většiny zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je francouzská daň ze zisku firem založena na principu teritoriality, z toho vyplývá, že dani podléhají pouze obchodní příjmy vytvořené ve Francii. Veškeré typy obchodního příjmu tvoří jednu skupinu a neexistující významnější osvobození či odpočty od daně, i tato skupina má svou výjimku a to jsou dary poskytnuté nevýdělečným organizacím (odečitatelné ve výši 60% jejich hodnoty až do maximální výše 0,5 % obratu společnosti). (Široký, 2006)

1.2.2 Odpisy

Odpisy vyjadřují peněžní opotřebení hmotného majetku (krom pozemků), který zároveň pro firmu není zásobou. Mezi odpisy nehmotných majetků patří patenty, software a podíly ve vybraných společnostech (výjimkou je goodwill). Základní metodou je rovnoměrné odepisování, zrychlené odpisy jsou povoleny pouze omezeně. Zrychlené odpisy nesmí být použity u majetku, který je mladší než 3 roky, nebo u použitého majetku (automobilů, telefonů, mechanických nebo elektronických psacích strojů a budov, které nejsou hotely a vybrané průmyslové budovy, u kterých je doba použití menší než 15 let. (Široký, 2006)

1.2.3 Standardní sazba daně

Standardní sazba daně ze zisku firmy činí 33 % a snížená 15 %. Středně velké a malé podniky (společnosti s maximálním obratem 7 630 000 EUR a zároveň s nejméně 75 % kapitálu ve vlastnictví fyzické osoby nebo firem splňujících stejné podmínky, podléhají dani z příjmu právnických osob ve výši 15 % a to na část zdanitelného zisku nepřesahující 38 120 EUR. Přesahující příjmy tuto hranici se zdaňují standardní sazbou daně. Tyto údaje byly pro rok 2006 až 2008 stejné. (Široký, 2006)

1.2.5 Srážková daň

Obecně srážkové dani nepodléhají platby dividend, úroků a licenčních poplatků rezidentním společnostem. Francie již k 1. 1. 1992 zavedla směrnici č. 90/435/EHS o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z odlišných členských států. Od daně jsou osvobozeny dividendy vyplácené do členských států Evropské unie v případě splnění podmínky držby obchodního podílu a podílu na hlasovacích právech mateřskou společností ve výši alespoň 10 % po dobu 2 let. Tento podíl činil 15 % do 31. 12. 2008. (FINANCE, 2016)

1.2.6 Správa daně

Zdanitelným obdobím je kalendářní rok stejně tak jako u daní z příjmu fyzických osob. Pokud se finanční rok liší od kalendářního roku, pokládá se za zdanitelné období finanční rok. Daňové přiznání je podáváno do 3 měsíců po skončení finančního roku. Společnosti musí platit zálohy na daň k 20. únoru, 20. srpnu a 20. listopadu. (FINANCE, 2016)

1.3 Majetkové daně

Mezi majetkové daně, využívané ve Francii, patří daň z nemovitosti, daň dědická a daň darovací.

1.3.1 Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti se ve Francii dělí na daň majetkovou a daň z obydlí. Tyto daně jsou rozdílné a mohou být uvaleny hromadně, pouze pokud vlastník bydlí ve svém domě. Těmto daním podléhají prostory a domy, které nejsou určené k podnikání. Výše daně se určuje z nájemní hodnoty (ať už reálné či fiktivní). (EUROSKOP, 2016)

1.3.2 Daň dědická a daň darovací

Majetek, který je získaný děděním a darováním podléhá stejně tak pojmenované dani, dani dědické a dani darovací. Odpočet ve výši 76 000 EUR si může z hodnoty majetku získaného děděním nebo darováním uplatnit druhý z manželů. Osoby v přímé příbuzenské linii si mohou také uplatnit odpočet, a to ve výši 56 000 EUR. U daru vnukům od prarodičů lze uplatnit odpočet ve výši 33 000 EUR. Pro mentálně nebo fyzicky hendikepované příjemce slouží odpočet 50 000 EUR. Další odpočet ve výši 57 000 EUR je určen pro svobodné, kteří žijí/žili a společně vstoupili do partnerského svazku. Posledním základním odpočtem je 1 500 EUR, který je možno uplatnit, pokud nelze uplatnit jiný odpočet. (EUROSKOP, 2016)

Daňové sazby jsou zákonem stanoveny na blízkosti vztahu mezi zesnulým/dárce nebo dědicem/obdarovaným. V roce 2016 pro manžely a osoby v přímé linii je sazba ve

velkém rozmezí a to od 5 % (z hodnoty 7 600 EUR) do 40 % (z majetku nad 1 700 000 EUR). Pro sourozence je sazba daně 35 % z prvních 23 000 EUR a 45 % z částky přesahující 23 000 EUR. Mezi partnery sazba daně činí 40 % z prvních 15 000 EUR a 50 % z částky převyšující 15 000 EUR pouze pokud uzavřené partnerství trvalo/trvá více jak 2 roky (v jiném případě se vztahuje sazba 60 %). Mezi pokrevnímu příbuznými do 4. linie se uplatňuje sazba ve výši 55 % a 60% je sazba pro všechny ostatní osoby. (Široký, 2006)

1.4 Ostatní přímé daně nevyužívané v České republice

Francie je známá svou milionářskou daní, o které byly velké diskuze. Česká republika nepoužívá žádné speciální daně na bohaté, Francie používá dvě a to: zmíněnou milionářskou daň a daň z čistého bohatství.

1.4.1 Milionářská daň

Milionářskou daň navázala na schválený záměr francouzské ústavní rady socialistické vlády prezidenta Françoise Hollande, která chce uvést milionářskou daň. Tato daň je v platnosti od roku 2014 ve výši 75 % z příjmu (včetně sociálního pojištění), tu platí bohatí za zaměstnance firmy. Daň se vztahuje na ty, jejichž roční příjem přesahuje 1 000 000 EUR.

1.4.2 Daň z čistého bohatství

Daň z čistého bohatství musí francouzští obyvatelé s francouzským občanstvím platit, pokud jejich majetek přesahuje 790 000 EUR, tato výše byla pro rok 2013. Základem této daně jsou veškerá vlastnická práva (budovy, finanční investice, podniky apod.).

Ve Francii je zavedeno soustavně se vyvíjející zdanění. V roce 2012 byly sazby daně 5,5 %, 14 %, 30 %, 41 % a 45 %. Zdanění milionového příjmu je ve Francii nižší než v Česku, protože se jedná přibližně o průměrnou roční mzdu ve Francii a tento příjem podléhá nižším daňovým sazbám.

Závěr

Daňová soustava České republiky v porovnání s ostatními členskými státy Evropské unie není příliš odlišná. Stejně tak, jako ve Francii a ostatních státech Evropské unie, daňové příjmy pocházejí zhruba ve stejném poměru z přímých a nepřímých daní.

Základní rozdělení daní (přímé a nepřímé daně) mají oba státy totožné. Francouzská republika má některé daně odlišné od těch českých. Najít pro tyto daně vhodné označení je poměrně složité. Jedná se především o daně lokální a sociální odvody.

Stejně tak jako ve Francii i Česká republika dělí své poplatníky daní do dvou skupin a to: s neomezenou daňovou povinností a poplatníky s omezenou daňovou povinností. Do první skupiny patří rezidenti, druhá skupina poplatníků jsou osoby, které nemají v České republice trvalé bydliště. Nerezidenti odvádějí daň pouze z příjmů, které získaly v České republice.

Velice podstatný rozdíl ve srovnání těchto dvou zemí je odvod daňových výnosů. Česká republika většinu daňových výnosů ukládá na centrální úroveň do státního rozpočtu. Oproti tomu ve Francii daňové výnosy ve více než 50 % plynou do sociálního zabezpečení. Francie je z hlediska množství odvedených daní do sociálního zabezpečení první v Evropské unii. Odpisy ve srovnání obou zemí nejsou vesměs příliš odlišné, stejně tak to platí i pro odpisové sazby.

Daň z příjmů právnických osob je rozdílná v tom, kdo daň odvádí. V České republice tuto daň odvádějí podniky z veškerých svých příjmů, tedy i ze zahraničních. Oproti tomu Francie má tuto daň vyměřenou pro právnické osoby, které dosáhnou svých příjmů pouze na území Francie.

Francie vybírá navíc daň z bohatství, kapitálových zisků a podnikatelskou daň, kterou by měl platit každý soukromý podnikatel. Podnikatelská daň je vyznačována svou složitostí a obsáhlými výjimkami, proto v této práci není rozebrána.

Použitá literatura

- [1] ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-593-1.
- [2] EUROSKOP. *Francie* [online], 2016. [cit. 2016-12-22]. Dostupné z:
<http://www.euroskop.cz/gallery/36/11011-fr.pdf>
- [3] FINANCE. *Daně ve Francii* [online], 2016. [cit. 2016-12-23]. Dostupné z:
<http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-ve-francii/>
- [4] VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob: praktický průvodce*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3426-2
- [5] DAŇAŘI ONLINE. *Zdaňování společností v Evropské unii 6. část Francie* [online], 2016. [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d7837v10471-zdanovani-spolecnosti-v-evropske-unii-6-cast-francie/>

Kontaktní údaje:

Ing. Jan Chocholáč, Ph.D.

Univerzita Pardubice

Studentská 95

532 10 Pardubice 2

e-mail: jan.chocholac@upce.cz

telefon: 724 954 034

doc. Ing. Petr Průša, Ph.D.

Univerzita Pardubice

Studentská 95

532 10 Pardubice 2

e-mail: petr.prusa@upce.cz

telefon: 777 656 421

FRENCH REPUBLIC TAX SYSTEM WITH EMPHASIS ON DIRECT TAXES

Jan Chocholáč, Petr Průša

Abstract

Article deals with the tax system of the French Republic with emphasis on direct taxes which consists of income taxes and property taxes. The article described in detail the tax on personal income tax, corporate income tax, property tax, inheritance tax and gift tax.

Key words: tax system, direct taxes, income taxes, property taxes

JEL codes: F38, H21, H71